

31. oktoober 2024

Vastus Konkurentsiameti 21.10.2024 teabetaotlusele nr 5-1/24-0023-297-1

Vastuse esitaja:

AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal
Registrikood: 12831829
Pärnu mnt 141, 11314 Tallinn
E-post:moonika.moller@pzu.ee

1. ÜLDISED SELGITUSED KAUBATURU KOHTA

1. AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal (registrikood 12831829) („PZU“) esitab käesolevaga Konkurentsiametile vastuse teabetaotlusele, kuid soovib esmalt selgitada alljärgnevat.
2. **Esiteks**, PZU ei ole tervishoiuteenuse osutaja kohustusliku vastutuskindlustuse turul („TTO kohustuslik vastutuskindlustus“ või „Kindlustustoode“) turgu valitsevas seisundis. Turul eksisteerib mitmeid turuosalisi¹, kes on eelduslikult suure finantsjõuga ja hõivavad tõenäoliselt olulise osa kaubaturust.
3. Samuti ei saa teha kaubaturu osas järeldusi enne kaubaturu toimima asumist, sest kaubaturg peab teatud aja toimima. Näiteks võib kaubaturg pärast turu avanemist oluliselt muutuda, sest lisandub uusi turuosalisi. On teada, et osad kindlustusseltsid ootavad ära turu avanemise (ja sellega seonduvate riskide ja valehinnangute riski möödumise) ja alles siis asuvad turul tegutsema, mis on vähem riskantne käitumine.
4. Meedias toodud väited, kuidas PZU on Kindlustustootete kaubaturul monopol, on ebatäpne. PZU alustas kindlustuspakkumuste tegemist [...], teadmisega, et turul on selle kindlustustootete osas veel aktiivsed vähemalt kaks kindlustusandjat. Alles 16.09.2024 selgus, et teised kindlustusandjad loobusid. Selleks ajaks oli PZU teinud juba üle [...] pakkumuse. Sel hetkel jäi PZU tõesti turule üksi, kuid nüüdseks on jälle lisandunud alternatiivseid pakkujaid.
5. Seega on teabetaotluse esitamine PZU-le ennatlik. Edastatavate andmete pinnalt ei saa teha järeldusi turu kujunemise ega turujõu kohta.
6. **Teiseks** eeldab PZU, et ka teistelt turuosalistelt küsitakse sarnaseid küsimusi nagu Konkurentsiameti teabetaotluses. Ka teised turuosalistes peavad järgima konkurentsireegleid, sh järgima KonkS § 4 sätestatud konkurentsivastaste kokkulepete keeldu. [...].
7. **Kolmandaks**, PZU soovib aru saada ja kontrollida, millist infot on Konkurentsiametile esitatud 04.10.2024 taotluses. Sellega seoses palume PZU-le edastada 04.10.2024 taotlus järelevalvemenetluse algatamiseks (vajadusel ärisaladuseta versioon).
8. **Neljandaks** palun käsitleda kõiki vastuseid alltoodud küsimustele PZU ärisaladusena.

¹ Vt nt <https://www.delfi.ee/artikkel/120330636/pzu-ei-jaa-vastutuskindlustuse-monopoliiks-meedikud-ja-ministeerium-said-viimasel-minutil-nousse-teisigi-pakkujaid>.

2. VASTUSED KÜSIMUSTELE

9. **Küsimus 1 - Palume esitada TTO kohustusliku vastutuskindlustuse kindlustusmakse detailed arvutused. Arvutuste esitamisel palume täpsustada kindlustusmakse arvutamisel kasutatud andmete päritolu.**
10. Kindlustusmakse on tasu, mida kindlustusvõtja kindlustusriski ülevõtmise eest kindlustusandjale tasub. Kindlustusmakse tasumine on kindlustusvõtja põhikohustus. Kindlustusmakse on kindlustusandjale vajalik, et katta perioodil oodatavad kahjunõuded ning veel hüvitamata kahjunõuded, luua reserve ja eraldisi tulevikukohustuste katmiseks, katta tegevuskulud ning tagada kasum ja jätkusuutlikkus.
- [...]
11. PZU kindlustusmakse on välja toodud konkreetsetel kindlustuspakkumistel, mida PZU asus tervishoiuteenuse osutajatele edastama alates [...]. Tuleb arvestada, et PZU edastas tervishoiuteenuse osutajatele kindlustuspakkumisi olukorras, kus PZU teadis, et turul asuvad Kindlustustoodet pakkuma ka teised seltsid [...].² Seega on PZU kogu aeg tegutsenud konkurentsituatsioonis.
12. **Küsimus 2 - Palume kirjeldada, milliseid kulutusi peab PZU kindlustus TTO kohustusliku vastutuskindlustuse teenuse osutamiseks kandma ja millist töömahtu see PZU kindlustusele kujutab.**
13. Kui kindlustusselts toob turule uue toote või teenuse, kaasnevad sellega mitmesugused kulud. Need kulud jagunevad mitmesse kategooriasse ning on vajalikud toote arendamiseks, turustamiseks ja teenuse pakkumiseks. [...]
14. Arvestada tuleb ka sellega, et need seltsid, kes lansseerivad Kindlustustoote esimesel võimalikul ajahetkel, riskeerivad oluliselt rohkem kui seltsid, kes turule hiljem lisanduvad. Näiteks tuleb esimestel turuosalistel arvestada teadmatusega, mis kaasneb turu avanemisega, sest on raske prognoosida kahjukäsitluse mahtu või alusetute kindlustusnõuete hulka. Näiteks on teada, et vaktsiinikindlustuse puhul esitati pärast toote lansseerimist ohtralt kahjunõudeid, millest enamuse osas kahjukäsitlus lõpuks tuvastas, et nõuded olid alusetud.³
15. **Küsimus 3 - Milline on prognoositav TTO kohustusliku vastutuskindlustuse kindlustusmaksete kogusumma aastas? Palume esitada prognoositava kindlustusmaksete kogusumma detailed arvutused ja selgitused antud kogusumma kujunemise kohta.**
16. PZU hinnangul võiks maksete prognoos üle kogu kindlustusturu olla selles kindlustusliigis esimesel kindlustusperioodil [...]. Järgnevatel aastatel korrigeeritakse seda lähtuvalt perioodi jooksul saadud kahjustatistast.
17. Seejuures tuleb tähele panna, et antud kindlustustoote maksete kogusummat on raske ette ennustada, sest see sõltub olulisel määral ka konkreetsete klientide riskifaktoritest [...]
18. **Küsimus 4 - Milline on prognoositav TTO kohustusliku vastutuskindlustuse väljamakstavate hüvitiste kogusumma aastas? Palume esitada prognoositava väljamakstavate hüvitiste kogusumma detailed arvutused ja selgitused antud kogusumma kujunemise kohta.**
- [...]
19. [...] TOKVS § 16 kohaselt kindlustushüvitise arvutamise aluseks olev netotulu indekseeritakse, st kui aastate jooksul tarbijahinnaindeks tõuseb, tõuseb ka kindlustushüvitise suurus. Näiteks

² Vt näiteks <https://www.lkf.ee/et/patsiendikindlustuse-susteem-hakkab-kehtima-alates-1-novembrist>.

³ Vt nt <https://www.err.ee/1608645316/haigekassa-on-valja-maksnud-neli-vaktsiinikahju-juhtumit>.

võib juhtuda, et algselt on patsiendi kalendripäeva netotuluks määratud 50 eurot, kuid 7 aasta pärast on see 90 eurot.

20. [...]
21. **Küsimus 5 - Delfi 06.10.2024 artiklikohaselt ei ole varasema vabatahtliku vastutuskindlustuse maksed uue TTO kohustusliku vastutuskindlustuse maksetega võrdsustatavad. Palume selgitada, millest seisneb nende kahe süsteemide vahe. Millised täiendavad kulud võivad seoses uue TTO kohustuslikuvastutuskindlustus pakkumisega tekkida kindlustusandjal, kes on ka varem vabatahtlikku vastutuskindlustust (sh TTO-dele) pakkunud?**
22. PZU ei saa täpsemalt kommenteerida konkreetse tervishoiuteenuse osutaja vabatahtliku vastutuskindlustuse makset, sest PZU ei tea, millised on konkreetse vabatahtliku vastutuskindlustuse tingimused. Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul võivad selts ja klient kokku leppida mistahes tingimustes ja piirangutes ning palju sõltub kokkulepitud kindlustuskaitse ulatusest.
23. Lihtsustatult kokku võttes:
- Vabatahtliku vastutuskindlustuse tingimused võivad olla väga erinevad ning kindlustuskaitse ulatus äärmiselt piiratud. Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul võib kindlustuskaitse olla kokkulepitud äärmiselt väike (ja tihti see seda ongi). Samas asjaomase kohustusliku Kindlustustoote puhul on kindlustuskaitse tingimused TOKVSis kindlaks määratud.
 - Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul ei toimu mittevahalise kahju hüvitamist.
 - Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul ei ole kannatanul kindlustusseltsi vastu otsenõudeõigust.
 - Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul ei ulatu kindlustussumma 3 mln euroni, vaid see on tavaliselt oluliselt väiksem, vt võrdluseks TOKVS § 11 lg 1.
 - Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul on nõuete esitamise võimalik periood oluliselt lühem.
 - Vabatahtliku vastutuskindlustuse puhul saab tugineda VÕS § 475 lg 3 sätestatud õigust lõpetavale tähtajale, mille rakendamise õigus antud kohustusliku kindlustustoote puhul puudub.
24. **Küsimus 6 – VÕS § 475 lg 1 kohaselt on kindlustuslepingust tulenevate nõuete aegumistähtaeg kolm aastat. Palume selgitada, kas ja kuidas kolme aasta jooksul kahjunõude esitamise võimalus mõjutab hüvitiste väljamaksete ja prognoositud kindlustusmaksete summade suhet.**
25. PZU selgitab, et TOKVS § 26 kohaselt kui „*Käesoleva seaduse alusel õigustatud isiku poolt esitatud kahju hüvitamise nõude aegumistähtaeg, olenemata sellest, milline on nõude õiguslik alus, on kolm aastat alates ajast, kui ta sai teada tervishoiuteenuse osutaja kohustuse rikkumisest ja kahju tekkimisest, kuid mitte rohkem kui kümme aastat arvates kindlustusjuhtumi toimumisest.*“
26. Seega aegub Kindlustustoote alune nõue 10 aasta jooksul, mitte 3 aasta jooksul. Näiteks on tavaline, et patsient tegeleb esmalt enda tervise stabiliseerimise või ravimisega ning alles seejärel asub hindama, kas on tehtud raviviga vms. Samuti võib patsient raviveast teada saada järelkontrolli, järgmise läbivaatuse või protseduuri järel või teisese hinnangu tulemusena, mistõttu võib patsient raviveast teada saada aastaid hiljem. Kindlustusseltsi jaoks on 10 aastane aegumistähtaeg päris pikk riskiperiood.
27. **Küsimus 7 – Palume esitada kolm erineva tegevusala TTO kohustusliku vastutuskindlustuse lepingu tingimused**
28. Kindlustustoote tingimused tulenevad enamuses TOKVS-ist ning lisaks on PZU Kindlustustoote tingimused, mis põhinevad TOKVSil ja on kõigile tervishoiuteenuse osutajatele ühised, kättesaadavad siin – <https://pzu.ee/tingimused/#> (alarubriik: „Tervishoiuteenuse osutaja kohustuslik vastutuskindlustus“).

Mistahes küsimuste korral palun võtke ühendust moonika.moller@pzu.ee.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Mihkel Uibopuu
AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaali juhataja